

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Анелия Василева Петкова**

ВТУ “Св. св. Кирил и Методий“

катедра „Съвременен български език“

за дисертационен труд

за придобиване на образователната и научна степен „**доктор**“

в област на висше образование 2. *Хуманитарни науки,*

професионално направление 2.1. *Филология (Български език – Стилистика)*

на тема: „**Жанрови и стилистични особености на онлайн медиите**“

докторант: Катерина Емилова Войнова

катедра: Катедра по български език

факултет: Факултет по славянски филологии

университет: СУ „Св. Климент Охридски“

научен ръководител: доц. д-р Антония Замбова

1. Данни за кандидата

Катерина Емилова Войнова е родена на 12.10.1991 г. Възпитаник е на Факултета по славянски филологии в СУ „Св. Климент Охридски“. През 2015 г. придобива магистърска степен по специалност „Балканистика“. От 2016 г. до момента е докторант по докторска програма *Български език (Стилистика)* в същия университет. Владее английски и френски език.

2. Данни за докторантурата

На 10.07.2016 г. със заповед № РД 20-1035/ 08.07.2016 г. Катерина Емилова Войнова е зачислена като докторант по докторска програма *Български език (Стилистика)* в област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология* с научен ръководител доц. д-р Антония Замбова. На 14.06.2019 г. със заповед № РД 20-1030/14.06.2019 г. е отчислена с право на защита. Така представените данни показват, че всички изисквания по Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет са спазени и не са допуснати нарушения.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Днес, в нашето съвремие, за никого не е тайна фактът, че онлайн медиите са най-достъпният източник на информация, ето защо категорично можем да посочим, че темата на дисертационния труд е актуална, а разработката ѝ - успешна. За първи път се предлага и осъществява цялостно системно проучване на особеностите на този тип медии, жанровото им развитие, манипулативните и аргументативните стратегии, с които си служат, стилистичните и езиковите им специфики. Това определя приносния и теоретико-приложния характер на научното изследване.

Дисертационният труд има ясна и стройна композиция: увод, четири глави, заключение, научни приноси на дисертационния труд, публикации по темата, библиография и приложения (общо 215 с.).

В *Увода* (с.4-12) ясно и точно са формулирани обектът, предметът, хипотезата, целите, задачите и методите на изследването. Приемаме направения от докторантката избор да изследва само информационните онлайн източници в интернет пространството, които нямат печатно, радио или телевизионно съответствие. Съгласни сме и с констатацията, че блоговете и социалните мрежи също не могат да бъдат обект на изследването, тъй като не са насочени пряко към отразяването на новини. Предложените за наблюдение и анализ сайтове са немалък брой (34) и според авторката те са сред най-посещаваните български онлайн медии, но интересен е критерият, според който тя стига до това заключение. Основната цел на научната разработка е „да се проследи развитието на средствата за масова комуникация, като се постави акцент върху новите медии, а именно онлайн медиите“ (с.10) и така да се очертаят техните основни жанрови и стилистични особености. Задачите за постигане на тази цел са подробно формулирани и аргументирани. Тук ще допълним, че като отделна задача е добре да се формулира анализирането на стилистичните особености на онлайн медиите, което е направено компетентно в трета глава.

Първа глава (с.12-28) – **Основни характеристики на онлайн медиите** - започва с макар и кратък, но съдържателен преглед на развитието на печатните и визуалните медии, като авторката уточнява, че „това няма да бъде пълен исторически преглед, тъй като такъв е правен и преди, а те ще бъдат разгледани само с оглед на техническите им характеристики, които впоследствие намират своето продължение в информационните сайтове“ (с.12).

Със задачата да представи основните характеристики на онлайн медиите Катерина Войнова се е справила много добре. Въз основа на различни теоретични постановки тя систематизира специфичните за този тип медии особености: *актуализиране* на информацията, което води до по-бързото популяризиране на съответния сайт; *хипертекстуалност* - възможност читателят бързо да получи допълнителна информация по темата; *нелинеарно четене*; *интерактивност* – възможност на потребителите да коментират съдържанието, което се публикува, и да изразяват своето лично мнение, да качват снимки, видеоматериали, статии; *мултимедийност* – възможност за комбиниране на аудио- и видеоматериали, графични изображения, дигитална техника; *споделяне на информацията*, с което се увеличава отговорността на потребителите; *безплатен достъп* до информационното съдържание.

Втора глава (с.28-72) - Жанрови особености на онлайн медиите – е основна част от дисертационния труд. Своите разсъждения докторантката започва с наблюдения върху явлението комуникация, представя два от най-известните комуникативни модела в теорията на комуникациите – на Карл Бюлер и на Роман Якобсон – с цел „да бъде обърнато внимание на това как се вписват новите медии в тези модели и кои са определящите им характеристики“ (с.28). Тя представя различни теоретични постановки за понятието жанр и прави преглед на многобройните опити за класификация на журналистическите жанрове. Предложената във втора глава класификация на жанровете в онлайн медиите включва *новина, коментар, репортаж, разследваща журналистика*, като най-голямо място е отделено на жанра *новина* с неговите специфики: структура; принципи, определящи важността на новината; ролята на заглавията в онлайн медиите. За заглавията в онлайн медиите има много изследвания, но тук акцентът е поставен върху специфичните за този тип медии езикови особености, които са анализирани прецизно и илюстрирани: *гръмки хиперболи, оригинално графично изобразяване; разговорни елементи; дължина на заглавията; емоционално натоварени думи* (с.50). Тук е мястото да направим и една препоръка – при представянето на задачите на изследването (на с. 10) е посочено, че „във втората част, т.е. във втора глава ще се разгледа „какви експресивни езикови средства се използват най-често“, а те са разгледани, затова е добре да бъдат систематизирани в отделен раздел в тази глава.

На твърде интересния жанр *разследваща журналистика* Катерина Войнова е отделила само две страници, но е успяла вярно да отрази съвременната ситуация и да очертае тенденциите в развитието на този жанр.

Във втора глава обстойно и компетентно са представени композиционните особености на онлайн медиите, за което вероятно са помогнали личните наблюдения на докторантката на терен (с. 11).

Трета глава (с.73-147) - Стилистични особености на онлайн медиите – също е основна част от дисертационния труд. Представеният системен анализ се основава на манипулативни и аргументативни стратегии в знакови медийни кампании, свързани с две събития от българския обществен социален живот: Парламентарните избори от 2017 г. и Истанбулската конвенция през погледа на българските онлайн медии. Направените наблюдения и изводи са интересни, стойностни и добре онагледени. Лексикалните и фразеологичните особености на онлайн медиите включват *филмова метафорика, фразеологизми и оказионализми*, а граматическите особености на текстовете в онлайн медиите – лексикални и граматически средства за изразяване на съмнение, някои темпорално-видови особености на глагола. Интересен е сравнителният преглед на новини и сайтове. В трета глава липсва обобщение, но за такова можем да приемем последната подточка: „Характеристика на най-използваните сайтове“ (с.137) .

В *четвърта глава (167-199) - Манипулация и дезинформация в онлайн медиите (фалшиви новини)* – са анализирани *манипулацията* като средство за различен тип внушения, *пътищата за разпространение на фалшиви новини, дезинформацията* в медиите, *нападките* между конкурентни медии, *пътищата за справяне с фалшивите новини*. Особено внимание заслужава тази част от четвърта глава, в която Катерина Войнова разглежда подробно пътищата за справяне с фалшивите новини: читателят трябва да прочита целия текст на една новина, да е добре информиран, да проверява източниците, да преосмисля информацията (с.165-166). Ценно е наблюдението, което авторката споделя: за ограничаването на дезинформацията вече допринасят и българските медии, като някои от тях представят списък на онлайн медиите, които публикуват фалшиви новини (вж. проекта на Красимир Гаджоков „Медийно око”), или чужди институции, които представят списък с български медии, публикували фалшиви новини (вж. инициативата на Еврокомисията за откриване на фалшиви новини).

Заключението (с.168-170) в края на дисертационния труд се отличава с логичност и обоснованост и напълно потвърждава първоначално формулираната от авторката хипотеза. *Научни приноси на дисертационния труд (с.171)* – те са ясно формулирани.

Библиография (с.173-183). Библиографията е изготвена според изискванията и съдържа списък със заглавия на български и чужди автори, както и онлайн източници.

Приложения (с.185-215) – Приложенията са с обем от 10 страници. Те са обединени в **Корпус с използвани журналистически текстове**, който включва: *четири (4) текста* - анализирани в изложението, и *списък с цитирани заглавия* - подредени според реда на споменаване в текста и систематизирани с оглед на тематиката и езиковите им особености. Поздравяваме авторката за тази идея, защото така е успяла не само да онагледя, но и значително да улесни читателя при възприемането на предложените анализи.

В своята научна разработка Катерина Войнова използва ясен и точен език.

Авторефератът (58с.) е изготвен коректно – отразява вярно съдържанието на дисертационния труд, включва справка за научните приноси и списък на публикациите по темата на дисертационния труд.

4. Публикации по темата на дисертационния труд (с.172)

Представените от Катерина Емилова Войнова 11 публикации (6 от които са под печат) са в престижни национални издания. Те разработват основни въпроси от проучвания езиков проблем и така е публикувана съществена част от дисертационния труд.

5. Заключение

Предложеният дисертационен труд е оригинален, актуален, със задълбочена теоретична обосновка и прецизен анализ, с ясен и точен език. Той представя безспорните умения на авторката за самостоятелна научна работа. Затова ще гласувам положително на Катерина Емилова Войнова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 2. *Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Български език (Стилистика)*.

12.08.2019 г.

.....

гр. Велико Търново

/ доц. д-р Анелия Василева Петкова /